

სურსათის
ეროვნული
სამსახური

ერთად ვებრძობით აზიურ ფაროსანას

ჩა აჩის აზიური ფაროსანა და ჩოგორ ვებჩმოლოთ

აზიური ფაროსანა (Halyomorpha Halys) საქართველოში პირველად 2015 წელს დაფიქსირდა. მავნებელმა 2016 წელს თხილის მოსავლის მნიშვნელოვანი ზარალი გამოიწვია და გარკვეულწილად სიმინდიც დააზიანა. გარდა ამ კულტურებისა, ფაროსანა აზიანებს ხეხილოვან, კენკროვან და ბოსტნულ კულტურებს, განსაკუთრებით ატამს, ვაშლათამას, ვაშლს, მსხალს, უოლოს, პომიდორს, წინაკას და მშესუმზირას. მავნებლის ძლიერი გავრცელების დროს მოსავლის დანაკარგებმა შესაძლოა 70%-ს მიაღწიოს.

სურათი: 1. აზიური ფაროსანა იმავო (ზრდასრული ფორმა)

აზიური ფაროსანა გაზაფხულზე - აპრილის ბოლოს, მაისის დასაწყისიდან მცენარეზე სახლდება და მავნეობას გვიან შემოდგომამდე აგრძელებს. მავნებელი იკვებება ფოთლის, ყლორტისა და ნაყოფის წვენიტ. ფაროსანა ხორთუმის მეშვეობით ხვრეტს ახალშემოსული თხილის ნაჭუჭს, ათხელებს ნაყოფის შიგთავსს და წარმოქმნის კორპისებრ ლბობად ლაქებს. ფაროსანას მიერ დაზიანებული ხეხილის

ნაყოფი დეფორმირდება, დაზიანების ადგილებში ვითარდება ყავისფერი ლაქები და ხილი საკვებად გამოუსადეგარი ხდება.

ფაროსანა სიმინდზე გადადის ტაროს რძისებრ სიმინფეში შესვლის პერიოდში. ის ინტენსიურად ჩხვლეს სიმინდის ფურჩს და აზიანებს მარცვალს.

მავნებელი გადასაზამთრებლად შედის საცხოვრებელ სახლებში, ფარეხებში, ცხოველთა სადგომებში, ფარდულებში; ძვრება ნაპრალებში, სხვენზე,

კარისა და ფანჯრის ღრიტოებში, ასევე, ბაღებსა და ტყეში ჩამოცვნილი ფოთლების სქელი ფენის ქვეშ და ხეების ფულუროებში.

სურათი 2. აზიური ფაროსანას კვერცხი და პირველი-შეორე ასაკის ნიმფები

გამოზამთრების შემდეგ აპრილის ბოლოს- მაისის დასაწყისში, აზიური ფაროსანა გამოდის, იწყებს მცენარეებით კვებას და კვერცხდებას. აზიური ფაროსანა სულ 200-მდე კვერცხს დებს, მათ შორის ერთ კერაში 30-მდე კვერცხს ძირითადად ფოთლის ქვედა მხარეს ჯგუფებად. კვერცხი თეთრი ფერისაა და გამოჩეკვის წინ იღებს ოქროსფერ შეფერილობას.

4-5 დღეში იჩეკებიან მონითალო ნიმფები (მატლები), რომლებიც ფერს თანდათან იცვლიან (მეორე ასაკში მოშავო, ხოლო შემდგომ - მოთეთრო-ყავისფერი ხდება), 5 ასაკის გავლის შემდეგ გადაიქცევიან

ზრდასრულ მავნებლად - იმაგობად; 50-55 დღეში აღწევნ ზრდასრულ ასაკს, რომლის ზომა 12-17 მმ-ია. ფაროსანას ახასიათებს განიერი, ყავისფერი, მარმარილოსებრი ტექსტურა, ხოლო ფეხებზე, მუცლის კიდევებსა და უღვაშებზე - თეთრი ბოლები.

ყურადღებით დაათვალიერეთ თხილნარი და სხვა მცენარეები!

აღმოჩენის შემთხვევაში ფაროსანას კვრცხდების კერები მექანიკურად გაანადგურეთ! (იხ. მექანიკური ღონისძიებები)

როგორ უნდა ჩატარდეს ქიმიური წამლობა და რა სახის პრაქტიკული ნაბიჯები უნდა ჩაიკეთებოდეს?

ქიმიური პრეპარატების შესხურება უნდა ჩატარდეს მათი გამოყენების წესების და ლოდინის პერიოდის მკაცრი დაცვით.

- მავნებლის წინააღმდეგ გამოიყენება საქართველოში რეგისტრირებული სინთეზური პირეტროიდებისა და ნეონიკოტინოიდების ჯგუფის ინსექტიციდები. საერთაშორისო სამეცნიერო კვლევების მიხედვით და ამერიკელი მეცნიერების გამოცდილებით, აზოური ფაროსანას წინააღმდეგ ყველაზე ეფექტიანია პირეტროიდული ჯგუფის ბიფენტრინის შემცველი პრეპარატები, რომელთაგანაც საქართველოს ბაზარზე

ხელმისაწვდომია: ტალსტარი, ზონდერი, ინსეკარი და კურა-კურა. პრეპარატების ხარჯვის ნორმა 0.6-1ლ/ ჰექტარზე.

ფაროსანას წინააღმდეგ ასევე გამოიყენება შემდეგი დასახელების ინსექტიციდები: პირინექს სუპერი (ბიფენტრინი+ქლორპირიფოსი) - 0,8-1,5ლ/ჰა; ანტიხრუში (ბიფენტრინი+იმიდაკლოპრიდი) - 1კგ/ჰა; ნურელ დ (ქლორპირიფოსი+ციპერმეტრინი) - 0,4-1 ლ/ჰა; ეფდალ-ფოსეტრინი (ქლორპირიფოსი+ციპერმეტრინი) - 0,4 ლ/ჰა; არივო (ციპერმეტრინი) - 0,2 ლ/ჰა; აქტარა (თიამეტოქსამი) - 0,12-0,14 კგ/ჰა; კონფიდორ მაქსი (იმიდაკლოპრიდი) - 0,1 კგ/ჰა და სხვა ზემოაღნიშნული ჯგუფების პრეპარატები

როგორ და რა პერიოდობით უნდა ჩატარდეს წამლობა?

მნიშვნელოვანია რომ ხეხილისა და თხილის ბაღებში მისიდან დაიწყოს ინტენსიური დაკვირვება მასპინძელ მცენარეებზე

მავნებლის გამოჩენის შემთხვევაში უნდა ჩატარდეს ქიმიური წამლობა, რომელიც ეფექტურია ნიმფის (მატლის) ფაზაში

- პირველი წამლობა ტარდება ნიმფების მასიური გამოჩენის შემდეგ, კოლხეთის

დაბლობზე - ივნისის დასაწყისში, ხოლო მაღალი ზონის ადგილებში - შედარებით მოგვიანებით. ინსექტიციდების შესხურება ძირითადად ტარდება თხილნარებში, რადგან ამ პერიოდისათვის მავნებელი უპირატესად ამ კულტურაზე დასახლებული. ამავე პერიოდში ტარდება შესხურება ნაყოფისმომცემ ხეხილოვან და ბოსტნეულ კულტურებზე

- მეორე ნაშლობა ზემოჩამოთვლილ კულტურებზე ტარდება ივნისის ბოლოს - ივლისის დასაწყისში
- მესამე ნაშლობა ტარდება თხილის მოსავლის აღების შემდეგ
- მეოთხე ნაშლობა ტარდება სიმინდის და სხვა ნათესებში გავრცელებულ მავნებელზე ივლისის ბოლოს, აგვისტოს დასაწყისში
- მეხუთე ნაშლობა ტარდება სიმინდის ნათესებში საჭიროების მიხედვით.

სურათი 5. აზიური ფაროსანას მიერ დაზიანებული ნაყოფები

მორიდეთ ფუტკარი ქიმიურ ნაშლობას, არ გამოუშვათ ნაშლობიდან რამდენიმე საათის განმავლობაში სკებიდან, შესხურება ჩაატარეთ დილის და საღამოს საათებში!

2017 წლის გამოცდილებამ აჩვენა, რომ სათანადო სიფრთხილის გამოჩენისას, ფაროსანას წინააღმდეგ რეკომენდებული პრეპარატების რეგლამენტების დაცვით ჩატარებული ნაშლობა ფუტკარისთვის საშიშროებას არ წარმოადგენს.

როგორ ვაზიაროთ აზიური ფაროსანას სასოფრეზო სახლებსა და შენობაში

მავნებელი გამოსაზამთრებლად ინაცვლებს საცხოვრებელ სახლებსა და დახურულ შენობებში.

მოზამთრე ფაზის წინააღმდეგ ბრძოლა სწორედ თავშესაფარი ადგილებიდან უნდა დაიწყოს.

მსოფლიოს ექსპერტების რეკომენდაციით არსებობს მავნებელთან ბრძოლის მექანიკური მეთოდები, რომლებიც მოსახლეობის მიერ აქტიურად გამოიყენება ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და სხვა ქვეყნებში.

ბრძოლის მექანიკური ღონისძიებები

1. შზადდება მარტივი კონსტრუქციის მუყაოს ან სხვა მასალის თავშესაფარი, რომელშიც მჭიდროდ თავსდება კვერცხის ჩასანყობი მუყაოს ფირფიტები ან მსგავსი მასალა. აღნიშნულ თავშესაფრებს, გამოსაზამთრებლად დაძრული ფაროსანების მოზიდვის მიზნით, თავსებენ სახლების მახლობლად, ამ გზით აგროვებენ მავნებელს და ანადგურებენ მექანიკურად

3. აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ ასევე ეფექტიანად გამოიყენება ე.წ. „მოიზიდე და მოკალი“ მეთოდი. ინსექტიციდით გაუღენთილი ბადე თავსდება ნაკვეთის პერიმეტრზე, სადაც მავნებლის მოზიდვის მიზნით მაგრდება 2-3 ერთეული ფერომონი. ბადესთან კონტაქტის შედეგად ფაროსანა კვდება.

სურათი 3. აზიური ფაროსანას თავშესაფრის იმიტაცია

სურათი 5. ე.წ. „მოიზიდე და მოკალი“ მეთოდი

2. სახლებში შესულ ფაროსანასთან აუცილებელია მექანიკური ბრძოლა სხვადასხვა მეთოდით (მაგ.: მტვერსასრუტით შეგროვება და განადგურება)

4. ვევეტაციის პერიოდში ბაღის კიდეზე არსებულ მცენარეზე 5 ან მეტი ფერომონი თავსდება და ტარდება ყოველკვირეული ნამლობა ზემოთხსენებული ინსექტიციდებით.

არ დაიბაროთ ფაროსანასთან მექანიკური ბრძოლა,

გახსოვდეთ, რომ ერთი ინდივიდის განადგურება ნიშნავს მომავალი სემონისთვის 200-მდე ახალი მწერის მოსპობას!

სურათი 4. აზიური ფაროსანას მექანიკური განადგურება

წითელ ვეზიკულოთ აზიურ ფაროსანას

ცხელი ხაზი

სამომხმარებლო - 1 6 6 0 0

ბუჩია - 1 6 0 0 6

იპირველი - 1 6 6 0 1

(ზარი უფასოა)

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საინფორმაციო
სამსახურის ცხელი ხაზი 1501

თბილისი 0159,

მარშალ ბელოვანის გამზირი N6

WWW.NFA.GOV.GE

